

COLUMN MYRTHE MEESTER

Onbewust

Achteraf ben ik verbaasd dat ik de gruwel op het doek niet zag. Ik was te enthousiast dat ik zo'n geschikte decoratie voor mijn keuken had gevonden. In een smoezelige kringloopwinkel nog wel, waar ik met traanogjes stond te snotteren van het opwarrelende stof. Tussen de ingelijste zonsondergangen en vergeelde Mona Lisa's was ik gestuit op een canvasprint van een 17de-eeuws schilderijtje: een appelschillend keukenmeisje met een wit kapje, dat glimlachend opkijkt van haar werk. Perfect voor de lege plek boven mijn aanrecht, wist ik meteen. Sindsdien kon ik geen appel meer schillen zonder mijn 'collega' van vier eeuwen geleden aan te kijken, denkend: dat ben ik, maar dan in een andere tijd.

Pas toen ik twee jonge konijnen nam, die ik liet loslopen in mijn keuken, kreeg ik oog voor de macabere dimensie van het schilderij boven hun hoofdjes. In de schaduwrijke linkerhoek ontwaarde ik ineens een dood konijn op zijn rug, met gespreide pootjes en een bungelend kopje, klaar om te worden gevild en in stukken gesneden. Ik was in shock: hoe is het mogelijk dat ik zoiets lugubers eerder over het hoofd heb gezien? Dat ik dag in dag uit tegenover dit tafereel heb staan koken en alleen mijn eigen spiegelbeeld zag? Mijn ogen waren ongetwijfeld al vaker langs het zielige hoopje konijn gegleden, maar blijkbaar drong zijn aanwezigheid vóór de komst van mijn nieuwe huisgenootjes niet tot mijn bewustzijn door. Het dode dier was slechts decor, zoals de schilder het bedoeld had: een terloops onderdeel van het feestmaal dat het ijverige dienstmeisje stond te bereiden. Het schilderij hangt nog steeds in mijn keuken, maar is voor mij sindsdien van betekenis veranderd. Het konijn is nu even aanwezig als de meid: zij blakend van leven, hij een tragische *memento mori* – een wonderlijk contrast.

Datzelfde contrast herken ik in het schilderij *Stony Sleep* van Jesse Mockrin, een Amerikaanse kunstenares die onopvallende (vaak gruwelijke of erotische) details uit oude kunstwerken naschildert. Ze ruikt die details uit

hun context en blaast ze flink op, zodat je er onmogelijk meer omheen kunt. Mockrins doel? Ons 'culturele onbewuste' blootleggen, en het gemak waarmee we normaal gesproken voorbijgaan aan geweld.

Stony Sleep toont een dode vogel die slap in de hand van een anoniem, rijk gekleed personage bungelt. De sobere grijze veren contrasteren met het weelderige turquoise kostuum vol linten en glimmende knopen. Treedt hier de (onvermijdelijke, maar meestal onzichtbare) geweldsdimensie van rijkdom aan de oppervlakte?

Jesse Mockrin, *Stony Sleep*, 2021, olieverf op papier

Jacob van Loo, **Portret van een familie in een landschap**, 1650-1660, olieverf op canvas

Het detail is afkomstig uit een 17de-eeuws familieportret van Jacob van Loo. In eerste instantie trekken de chic geklede familieleden alle aandacht. Pas als je goed kijkt, ontwaart je de dode vogel in de hand van de man. Het geweer aan zijn voeten wijst erop dat het diertje een jachttrofee is, een bewijs van zijn mannelijke potentie en positie bovenaan de voedselketen.

Met Mockrins schilderij nog in mijn achterhoofd blijf ik langdurig naar het bungelende nekje staren, dat – zo dringt plotseling tot me door – verdacht dichtbij zijn onderbuik hangt, uit zijn opengeknoopte kleding: staat deze man ongegeneerd met zijn 'fallus' te pronken?